

Д О: ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ТАЛАТ ЦАФЕРИ

бул. „11 Октомври“ бр. 10 – 1000 Скопје

тел. 02/3112-255 | www.sobranie.mk | sobranie@ sobranie.mk

П О Д Н О С И Т Е Л: ДИМИТАР АПАСИЕВ – во својство на Овластен Предлагач

В Р С К А: Граѓанска иницијатива на државно ниво за собирање потписи од најмалку **150.000 избирачи** [за распишување задолжителен дополнителен референдум на државно ниво] – *Известување бр. 08-4147/2* (од 12.10.2022 год.)

На ден 28 октомври 2022 година (петок) – видно од поштенската повратница – на домашна адреса го примив Вашето нејасно *Известување* по повод предметната граѓанска иницијатива на државно ниво за распишување на задолжителен дополнителен референдум, па – постапувајќи по Вашите капциозни сугестии и каприциозни **барања за корекција** – благовремено, во деловнички предвидениот рок, го поднесувам овој мој одговор, преку писмен

П О Д Н Е С О К ЗА ДЕЛОВНИЧКО УСОГЛАСУВАЊЕ НА БАРАЊЕТО/ ПРЕЦИЗИРАЊЕ НА ПРВИЧНО ПОДНЕСЕНИОТ ПРЕДЛОГ

1. Најпрво, би сакал да Ви укажам дека, во Вашиот паушален одговор, а по сугестија од Вашите тенденциозни правни консултанتي, сте цитирале сосем погрешни членови од пречистениот текст на *Деловникот на Собранието на Република Македонија* (2008) и сте се повикале на **несоодветни деловнички одредби** кои се однесуваат на сосема друга проблематика, а кои се неприменливи во случајов *in concreto*! Впрочем, членовите 135 и 136 од Деловникот, на кои се повикувате, се сместени во Глава IX [ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНИ И ДРУГИ АКТИ], оддел 2: „Содржина на предлогот на закон“!? Сакам да Ви ставам до знаење дека во конкретниот случај јас се јавувам не во позиција на избран пратеник, туку во позиција на физичко лице – овластен предлагач, т.е. подносител но не на предлог-закон, туку на *Предлог за покренување граѓанска иницијатива на државно ниво за распишување задолжителен дополнителен референдум*! Оттука, согласно авторитативниот правен стандард „*lex specialis, derogat legi generali*“, во услови на постоење на посебни деловнички одредби кои го регулираат Вашето постапување во случај на доставен ваков специфичен предлог, Вие требало да постапите по членовите 191 и 192 од цитираниот Деловник – кои, пак, сосем коректно се сместени

во истата Глава IX, но во сосема друг оддел 19 [„Постапка по граѓанска иницијатива на државно ниво“]!

Дополнително, во брзањето, сте направиле недозволив и смешен пропуст при цитирањето на **грешни членови од Уставот на РМ (1991)** – при што, сосем прозирно, брзоплето и неуко, сте го цитирале членот 8, ст. 1, ал. 11 од УРМ кој се однесува на *темелните вредности на уставниот поредок* на РМ [„почитување на општо прифатените норми на меѓународното право“!?!], што пак го искористивте за противуставно враќање на претходно поднесената Иницијатива од претседателот на една друга опозициска политичка партија – ВМРО-ДПМНЕ (г. Христијан Мицкоски), кој поднесе барање за ставање на референдум на закон за ратификација на меѓународен билатерален договор, за што во мојов случај воопшто не станува ни збор!

Понатаму, прописно и уредно сте ги исцитирале сите неповрзани и **нерелевантни законски одредби** од матичниот *Закон за референдум и други облици на непосредно изјаснување на граѓаните* (2005) – пр. чл. 14; чл. 15, ст. 4; чл. 25; чл. 26, ст. 2 и чл. 66, ст. 2, в.в. чл. 3, ст. 2 – но, малициозно и баш случајно сте „заборавиле“ да го цитирате најважниот член, а тоа е членот 24 од овој посебен закон: „Референдум на државно ниво може да се распише и за потреба од ратификација на меѓународни договори и за други прашања од надлежност на Собранието (претходен референдум) и за одлуки донесени од Собранието или за изјаснување на граѓаните за други прашања за кои одлучувало Собранието (дополнителен референдум)“!

2. Од вака дадената законска формулација, секое научно, стручно, јуристичко, телеолошко и граматичко-нормативно толкување, нè доведува до недвосмислениот и јасен силогизам дека предмет на дополнителен референдум може да бидат не само закони, прописи и правни акти кои се претходно донесени од парламентот, туку и **„други прашања за кои веќе одлучувало Собранието“** (по јавно-правниот принцип на т.н. народно вето), без оглед на видот на донесениот или недонесениот акт: устав, закон, законик, пропис, кодекс, статут, деловник, резолуција, декларација, препорака, регулатива, директива, општ или конкретен подзаконски правен акт [управен или реален/материјален акт], уредба, правилник, указ, упатство, напатствие, инструкција, протокол, план, програма, известување, одлука, решение, наредба, согласност, одобрение, дозвола, лиценца, мислење, заклучок итн... – како што, впрочем, е случај и со собраниските *Заклучоци бр. 08-3238/1* (од 16 јули 2022 год.) кои се таргетираны и предизвиканы со нашата предметна иницијатива и за кои, сосем природно и сосем законски, преку собрани граѓански потписи, бараме истите да се стават на референдумско изјаснување на граѓаните и нивно понатамошно плебисцитарно проблематизирање, како мошне штетни по јавниот и националниот интерес на Републиката.

Неточна и извитоперена е Вашата констатација од вториот параграф на Вашиот одговор, дека „заклучоците не се општ правен акт... [!?!] и истите, по својата правна природа и содржина, се став кој ја насочува Владата на РСМ во нејзиното

постапување“!? Очигледно дека, при малициозната намера да најдете ‘влакно во јајцето’ на нашето уредно и педантно иницијално барање, несмасно сте ги помешале поимот „декларација“ [‘Со декларација се изразува општиот став на Собранието по прашања од општо политичко значење’ – зат. цит. од чл. 183, ст. 2 од Деловникот] и поимот „заклучок“!!! Имено, согласно *Деловникот на Собранието на РМ*: „Собранието, претресот по секоја точка од дневниот ред може да го заврши со: - донесување акт; - **донесување заклучок**; или - прост премин“ [чл. 82]! Argumentum a fortiori, собранискиот Деловник содржи уште пет други членови каде што изрично и експлицитно се предвидува носење на заклучок, како вообичаен процедурален собраниски правен акт [чл. 15 => при верификација на мандат; чл. 49 => при интерпелација; чл. 59 => при одземање на пратеничкиот мандат; чл. 192 => при граѓанска иницијатива на државно ниво; и чл. 196 => при предлог за пристапување кон измена на Уставот]! Оттука, доктринарната и нормативна дефиниција на заклучокот – како формално-правен, позитивен и деклараторен акт – е дека тој е писмен акт, со посебен деловоден и евиденционен архивски број, со кој редовно, немериторно и секојдневно се одлучува за нормални прашања што се однесуваат на текот на самата постапка, а не за главната работа; како и за оние пропратни прашања што, како споредни или прејудициелни, ќе се појават во врска со спроведувањето на одредена административна постапка, а кои не се решаваат со решение, како конечен управен акт.¹

3. Сакам да Ви укажам и на фактот дека Вие – како „прост примач“, т.е. адресат и проследувач на барањето – имате доста рестриктивни, мали и **ограничени инкосни ингеренции** при испитување на предлогот за покренување на граѓанска иницијатива на државно ниво за распишување референдум, односно воопшто не сте надлежен за впуштање во материјално-правно и мериторно анализирање на поставеното референдумско прашање! Во случајов, не станува збор за никакво Ваше дискреционо овластување по слободна волја и проценка, туку за ex lege законски врзана можност за волунтаристичка интервенција на испитување само и исклучиво на „уредноста на иницијативата“, а никако и на нејзината уставност, законитост или политичко-правна целисходност, т.е. коректност, тајминг или опортуност!

Па така, според чл. 60, ст. 1, ал. 5 од собранискиот Деловник: „Претседателот на Собранието ја испитува **уредноста на предлогот** за покренување граѓанска иницијатива за распишување на референдум на државно ниво“! Номотехнички, од вака употребената законска формулација, ситуацијата е сосем чиста од правен аспект – јасно е дека „спикерот“ на парламентот, пред да ја проследи иницијативата до надлежните собраниски комисији, има исклучиво технички ингеренции да види дали иницијативата ги содржи сите неопходни законски т.е. *структурални елементи*, од типот на: точно наведен примач, испраќач, генералии т.е. име и

¹ За споредба, види ја и легислативната дефиниција од чл. 223 во поранешниот *Закон за општата управна постапка* (Сл. весник на РМ бр. 38/2005 и др.).

презиме, адреса за кореспонденција, број на минимум потписи дадени на пропишан образец пред месните канцеларии на ДИК, место, датум, потпис и сл. А, пак, за тоа кои се тие нужни услови кои треба да ги исполнува секој поднесок – релевантен и супсидијарен извор на правото ни се: чл. 39 од важечкиот *Закон за општата управна постапка* (Сл. весник на РМ бр. 124/2015 и 65/18) како *lex generalis*;² и членовите 4, 5 и 9 од актуелниот *Закон за постапување по претставки и предлози* (Сл. весник на РМ бр. 82/2008 и 56/09, 13/13, 156/15, 193/15).³

Согласно специјалниот *Закон за референдум и други облици на непосредно изјаснување на граѓаните* (Сл. весник на РМ бр. 81/2005 и 3/06, 50/06): „Кога претседателот на Собранието ќе утврди дека **иницијативата е неуредна**, прашањето во врска со иницијативата ќе го стави на дневен ред на првата наредна седница на Собранието, но не подоцна од 15 дена од денот на утврдувањето на неуредноста на иницијативата. Собранието со заклучок утврдува дали иницијативата е уредна. Претседателот на Собранието го известува овластениот предлагач за заклучокот на Собранието во рок од три дена од денот на неговото донесување“ [чл. 67, ст.5-7 од ЗРДОНИГ, в.в. чл. 192, ст. 2-4 од собранискиот Деловник]. Оттука, јасно е дека конечната и правосилна одлука за уредноста на иницијативата е изворно и оригинерно пленумско, а не спикерско овластување! Спикерот, како секундарен ентитет *vis-à-vis* пленумот, не може самиот – од позиција на подредена, т.е. изведена / „создадена власт“ (фр. *pouvoir constitue*), самоволно да го преуредува или експоненцијално да го доуредува сопствениот уставен сооднос кон парламентарниот пленум или, во крајна линија, кон граѓаните како врховни носители на суверенитетот – по прашања што веќе прецизно ги уредил уставотворецот, како „создавачка власт“ (фр. *pouvoir constituant*). Едноставно, не може претседателот на Собранието да ја релативизира улогата на матичните работни тела и на самиот парламентарен пленум, притоа целосно девалвирајќи ја и

² „Поднесоците можат да се предадат непосредно или да се испратат по пошта, или усно да се соопштат на записник. Тие, исто така, можат да се испратат и во електронска форма согласно закон. Поднесокот треба да биде доволно јасен за да му овозможи на јавниот орган да го преземе бараното дејствие. Писмениот поднесок треба да ја содржи: целта на поднесокот, името и презимето и местото на домувањето на подносителот, односно називот и седиштето на правното лице определено во Централниот регистар, освен ако со закон не се утврдени дополнителни податоци. Ако поднесокот е нецелосен или нејасен, јавниот орган ќе се обрати до подносителот и ќе определи рок од 15 дена за дополнително појаснување. Ако подносителот ги отстрани недостатоците во определениот рок, ќе се смета дека поднесокот бил од почеток доволно јасен. Ако подносителот не одговори во определениот рок, барањето ќе биде отфрлено со управен акт, во рок од дополнителни седум дена, против кој е дозволена жалба“ [чл. 39 од ЗОУП].

³ „Претставките, односно предлозите се поднесуваат во писмена форма или усно на записник, поединечно или групно. За претставката, односно предлогот не се плаќа такса. Органите кои постапуваат по претставките, односно предлозите водат евиденција на примените претставки и предлози. Претставката, односно предлогот што е упатен до ненадлежен орган, се евидентира во евиденцијата на тој орган и без одлагање се доставува до надлежниот орган“ [чл. 4 од ЗППП]; „Кога органот кој постапува по претставките и предлозите ќе оцени дека е потребно претставката, односно предлогот да се прецизира и да се достават докази при разгледувањето, може тоа да го побара од подносителот и во тој случај рокот од ставот 1 на овој член почнува да тече од почеток“ [чл. 9, ст. 1 од ЗППП].

деконституционализирајќи ја оваа констелација – со тоа што не би им допуштил воопшто тие ниту да расправаат за прашање за кое се стварно надлежни да одлучуваат по сила на устав (*ex constitutionis*)!

4. Конечно, бидејќи гледам дека милувате да го користите **аналогниот метод на правна интерпретација**, и јас *per analogiam*, при корекцијава на првичното прашање, би се повикал на сличната одредба од чл. 178, ст. 2 на *Законот за парнична постапка* (Сл. весник на РМ бр. 79/2005 и 110/08, 83/09, 116/10, 124/15) кој го предвидува мошне значајниот граѓанско-процесен институт на „објективна кумулација“ (лат. *cumulatio actionum*) и ѝ дава право странката да употреби **т.н. евентуален петитум!** Ова значи дека, инсистирам и останувам во целост на првично поднесеното прашање; но, доколку и понатаму неоправдано и неаргументирано сметате дека вака истакнатото прашање е неосновано и, преку недозволиви *ultra vires* акти, сакате да ги пречекорувате Вашите ингеренции и сосема неповикано да глумите уставен судија – како втора алтернатива, факултативно, ја нудам и новопоставената појасна и прецизирана верзија на референдумското прашање – кое, *pro futuro*, би можело да гласи:

„Дали сте за преговори со ЕУ со прифаќање на изгласаните собраниски ставови содржани во Заклучоците бр. 08-3238/1 од 16 јули 2022 година“?

ЗА

ПРОТИВ

*НАПОМЕНА: Бидејќи станува збор за т.н. збирен/колективен управен акт чиј изворен доносител не сте само Вие – Б А Р А М, во најкраток можен рок, согласно чл. 191, ст. 1 од *Деловникот на Собранието на РМ*, **Предлогот да го проследите до матичните работни тела** (Комисијата за политички систем и односи меѓу заедниците + Законодавно-правната комисија) за да прибавите претходно мислење за уредноста – во спротивно против Вас ќе биде поднесена соодветна кривична пријава, а дополнително ќе ги вложам и преостанатите правни средства кои ми стојат на располагање за заштита на моите уставни и законски права – како овластен предлагач.

Скопје
11.11.2022

Овластен предлагач:
проф. д-р Димитар Апасиев
